

Asia: VN/26323/2023

Lausuntopyyntö: Parlamentaarisen vaalialuetyöryhmän loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

Työryhmä loppuraportissaan ehdottaa jatkovalmisteluun ryhtymistä perustuslain ja vaalilain muuttamiseksi siten, että jatkossa vaalipiiri, josta valitaan alle kahdeksaan kansanedustajaa, muodostaisi vaalialueen jonkin toisen vaalipiirin kanssa.

Katsotteko, että työryhmän ehdottama vaalialuemalli tulisi ottaa käyttöön?

Ei

Onko teillä yleisesti lausuttavaa parlamentaarisen vaalialuetyöryhmän esittämästä vaalialuemallista?

Työryhmä loppuraportissaan ehdottaa jatkovalmisteluun ryhtymistä perustuslain ja vaalilain muuttamiseksi siten, että jatkossa vaalipiiri, josta valitaan alle kahdeksaan kansanedustajaa, muodostaisi vaalialueen jonkin toisen vaalipiirin kanssa.

Kainuu kuuluu osaksi Oulun vaalipiiriä. Vaalipiiristä valitaan yhteensä 18 kansanedustajaa, joten loppuraportin osoittama tarve Oulun ja Lapin vaalipiirien muodostamalle vaalialueelle ei johdu Kainuun maakunnan tai Oulun vaalipiirin heikosta suhteellisuudesta eduskuntavaaleissa eikä vaalipiirin äänikynnys ole korkea.

Kainuun liitto ymmärtää eduskuntavaalien vaalijärjestelmän uudistamisen tarpeen ja tukee demokraattisten osallistumistapojen kehittämistä yleisesti. Kainuun liitto tukee sellaista vaalijärjestelmän uudistusta, jossa koko maa on samanlaisen tuloslaskennan piirissä ja vaalien tulokset suoraan vertailukelpoisia vaalipiirien kesken. Tällainen vaihtoehto voisi olla valtakunnallinen vaalialue, johon parlamentaarinen työryhmä raportissaan viittaa (s. 32). Valtakunnalliseen vaalialueeseen viittaa myös oikeusministeriön vaalijohtaja lausumassaan.

Onko teillä lausuttavaa lausumassa esitetystä vaihtoehdosta, jossa vaalipiirijakoa muutettaisiin lausumassa ehdotetulla tai muulla tavalla?

Lausumassa tehdään ehdotus vaalijärjestelmän uudistamisesta tavalla, joka ei edellytä perustuslain muuttamista. Tämä ehdotus tarkoittaisi Kainuun maakunnan irrottamista Oulun vaalipiiristä ja

liittämistä uuteen Itä-Suomen vaalipiiriin yhdessä Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirin kanssa.

Kainuu tekee maakuntana luontevasti yhteistyötä Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen maakuntien kanssa. Vaalipiirien voidaan ajatella edustavan myös maakuntiansa paikallista identiteettiä ja yhteisöä. Kainuulla on piirteitä, jotka sitovat sen osaksi sekä pohjoista että itäistä suuraluetta.

Kainuun liitto ei kuitenkaan näe tarkoituksenmukaisena sitä, että maakunnan vaalipiiri muuttuisi nykyisestä ilman, että uudistuksen tarve johtuisi maakunnan omasta muutostarpeesta joko edunajamisen tai demokratian tasavertaisen toteutumisen näkökulmista.

Onko teillä lausuttavaa lausumassa esitetystä vaihtoehdosta, jossa muodostettaisiin valtakunnallinen vaalialue, johon kaikki vaalipiirit (pl. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri) kuuluisivat?

Kainuun liitto näkee tämän vaihtoehdon koko maalle tasapuolisimpana vaihtoehtona, mikäli Suomessa poliittisesti päädytään uudistamaan eduskuntavaalien vaalijärjestelmää ottamalla käyttöön vaalialuemalli. Kainuun liitto ei ota kantaa mahdolliseen valtakunnalliseen äänikynnykseen.

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän loppuraportista?

Kainuun liitto ilmaisee harminsä siitä, ettei se saanut muiden uudistuksen kohteina olevien maakunnan liittojen tavoin lausuntopyyntöä parlamentaarisen vaalialuetyöryhmän loppuraportista. Ministeriöissä on syytä noudattaa erityistä huolellisuutta lausuntopyyntöjen tasapuolisuudessa.

Järvelä Tarja

Kainuun liitto - Kainuun maakuntahallitus 23.6.2025 § 107